

22.1.2025

Asia/13

13

Valtuutettu Katri Penttisen aloite kaavoitusperiaatteista päättämisestä kaupunginvaltuustossa

HEL 2023-014563 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Katri Penttinen ja 25 muuta valtuutettua ovat tehneet 15.11.2023 seuraavan valtuustoaloitteen: Hallintosääntöä on tulisi täsmentää toimivallan osalta siten, että merkittäviä kaavoituksen suunnitteluperiaatteita koskevat päätökset tehdään kaupunginvaltuustossa. Aloitetta perustellaan sillä, että hallintosäännön 16 luvun 1 §:n mukaan kaupunkiympäristölautakunta päättää yleis- ja asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä muun maankäytön ohjaamisesta. Pykälän 2 momentissa lautakunnalle on annettu rajattua toimivaltaa muihin kuin vaikutukseltaan merkittäviin asemakaavan muutoksiin.

Kaupunkiympäristölautakunta päättää usein osana asemakaavojen valmistelua suunnitteluperiaatteista. Näillä lautakunnan päätöksillä rajataan suunnitteluvaihtoehtoja pois jatkovalmistelusta ja näin ollen sitoudutaan tiettyihin kaavoitusperiaatteisiin ja -tavoitteisiin. Merkittävillä suunnitteluperiaatepäätöksillä käytännössä sitoudutaan myös huomattavaan kaupungin resurssien käyttöön. Päätösvalta resurssien käytöstä kuuluu kaupunginvaltuustolle. Toimivaltaa on tarve täsmentää hallintosäännön epätarkkuuden takia ja erityisesti siitä syystä, että suunnitteluperiaatepäätösten on katsottu olevan valmistelua, mistä ei kuntalain 136 §:n ei voi valittaa. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaavoista päättää valtuusto.

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto ja käsittely kaupunginhallituksessa

Aloitteesta saatiin kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 16.4.2024 (§ 228), jonka sisältö ilmenee päätöshistoriasta. Khs palautti asian uudelleen valmisteltavaksi 16.9.2024 (§ 561) perustellen palautusta seuraavasti:

”Kaupunginhallitus toteaa, että osa välimuodon suunnitelmista on tarkoituksenmukaista käsitellä kaupunginhallituksen tasolla. Kaupunginhallitus palauttaa asian uudelleen valmisteluun siten, että se kehottaa tarkentamaan erityyppisten välimuodon ohjaavien suunnitelmien kate-

gorisointia ja samalla arvioimaan mitkä niistä ovat siten laaja-alaisia, että ne on tarkoituksenmukaista päättää kaupunginhallituksen tasolla.”

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyönä asiaa valmisteltiin kaupunginhallituksen esittämien suuntaviivojen mukaisesti ja asiaa käsiteltiin lautakunnassa uudelleen 19.11.2024.

Kaupunkiympäristölautakunnan uusi lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että hallintosäätöä ei ole tarpeen muuttaa, vaan luodaan päätöksentekomenettelyä ennakoiva toimintamalli, joka pohjautuu voimassa olevaan lainsäädäntöön ja hallintosäätöön. Toimintamalli lähtee siitä, että merkittävät, laajoja aluekonaisuuksia koskevat kaavoituksen suunnitteluperiaatteet ja vastaavat strategiset maankäytön suunnitelmat, osayleiskaavojen keskeiset lähtökohdat ja tavoitteet sekä liikennejärjestelmätasoiset suunnitelmat ja linjaukset (huomioiden valittu menettely keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman osalta), joilla on poikkeuksellisen laajoja taloudellisia, elinkeinopoliittisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia, käsitellään kaupunginhallituksessa.

Tämän tyyppisiä merkittäviä suunnitteluperiaatteita tai vastaavia strategisia suunnitelmia ovat aiemmin olleet esimerkiksi Malminkentän kaavarunko, Mäkelänkadun bulevardikaupungin suunnitteluperiaatteet, periaatepäätös satamatoimintojen uudelleenjärjestelyistä ja satamatunnelin suunnittelusta, Ydinkeskustan maankäytön kehityskuva, Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma sekä Länsi-Helsingin pikaraitiotien yleissuunnitelma ja tähän liittyvä maankäytön suunnittelukokonaisuus. Joistakin erittäin laajoista teemaan liittyvistä suunnitelmista on tehty ja tehtäen jatkossakin valtuustossa periaatepäätöksiä.

Toimintamallilla tarkennetaan sitä, mitä välitason suunnitelmia on tarkoituksenmukaista päättää kaupunginhallituksessa huomioiden sen rooli kaupungin toiminnan ja talouden koordinoinnissa ja yhteensovittamisessa (kuntalain 39 § ja hallintosäännön 2 luvun 2 §:n kohta 1). Toimintamallilla edistetään tiedonkulkua ja kaupunkitasoista päätöksentekoa strategisesti merkittävässä maankäytön välitason suunnitelmissa. Välitason suunnitelmilla tarkoitetaan tässä yleiskaavan ja asemakaavan välisiä, voimassa olevaan yleiskaavaan pohjautuvia ja asemakaavoitusta varten tehtäviä suunnitelmia. Lisäksi toimintamalli koskee yleiskaavojen lähtökohtia ja tavoitteita sekä sellaisia liikenteen ja maankäytön strategiaa toteuttavia suunnitelmia, joilla on merkittävää kaupunkitasoista ja pitkäkestoista ohjausvaikutusta.

Uusi toimintamalli perustuu virkajohdon ennakkokäsittelyyn osana toiminnan suunnittelua tai käynnistettäessä strategisesti merkittävää maankäyttö- ja liikennehankkeen valmistelua. Ennakkokäsittelyssä

22.1.2025

Asia/13

päätetään, mitkä suunnitelmat viedään kaupunginhallituksen käsitte-
lyyn. Nykytilanteen kuvaus ilmenee päätöshistoriasta.

Esitys on lautakunnan lausunnon 19.11.2024 mukainen.

Esittelijä toteaa vielä täsmennyksenä koskien lautakunnan mainitse-
maa esimerkkiä "Länsi-Helsingin raitiotien yleissuunnitelmaa ja siihen
liittyvää maankäytön suunnittelun kokonaisuutta", että raitiotien yleis-
suunnitelma käsiteltiin kaupunginvaltuustossa hallintosäännön 7 luvun
1 § 1 mom. 2 kohdan perusteella (Kvsto päättää liikenteen, viheralueen
tai muun yleisen alueen yleissuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää
10 miljoonaa euroa) ja lautakunta päätti 11.6.2019 Huopalahdentien ja
Vihdintien bulevardikaupungin kaavarungosta. Uuden linjauksen mu-
kaan myös bulevardikaupungin kaavarunko olisi harkinnan mukaan voi-
tu käsitellä kaupunginhallituksessa. Raitiotie itsessään perustuu Yleis-
kaavaan 2016 ja maankäytön yleisemmät tavoitteet kaupunginhallituk-
sen käsittelemään yleiskaavan toteuttamisohjelmaan.

Toimivalta

Kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on alle-
kirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettä-
vä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeis-
tään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Jos määräaika ylittyy sen vuoksi, että toimielin päättää palauttaa asian
uudelleen valmisteltavaksi, vastaus on annettava kolmen kuukauden
kuluessa palauttamispäätöksestä eli tässä tapauksessa viimeistään
16.12.2024.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 15.11.2023 Penttinen Katri Täsmennys hallintosääntöön

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano